



Przewidywane skutki społeczne 500+: ubóstwo i rynek pracy

Dr hab. Ryszard Szarfenberg

EAPN Polska

Zgromadzenie Ogólne Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci
Przeciwdziałania Ubóstwu

Warszawa 08.12.2016 (korekta źródeł 24.01.2017)

Szacunki wpływu 500+ na ubóstwo energetyczne, skrajne ogółem i dzieci, relatywne ogółem i dzieci

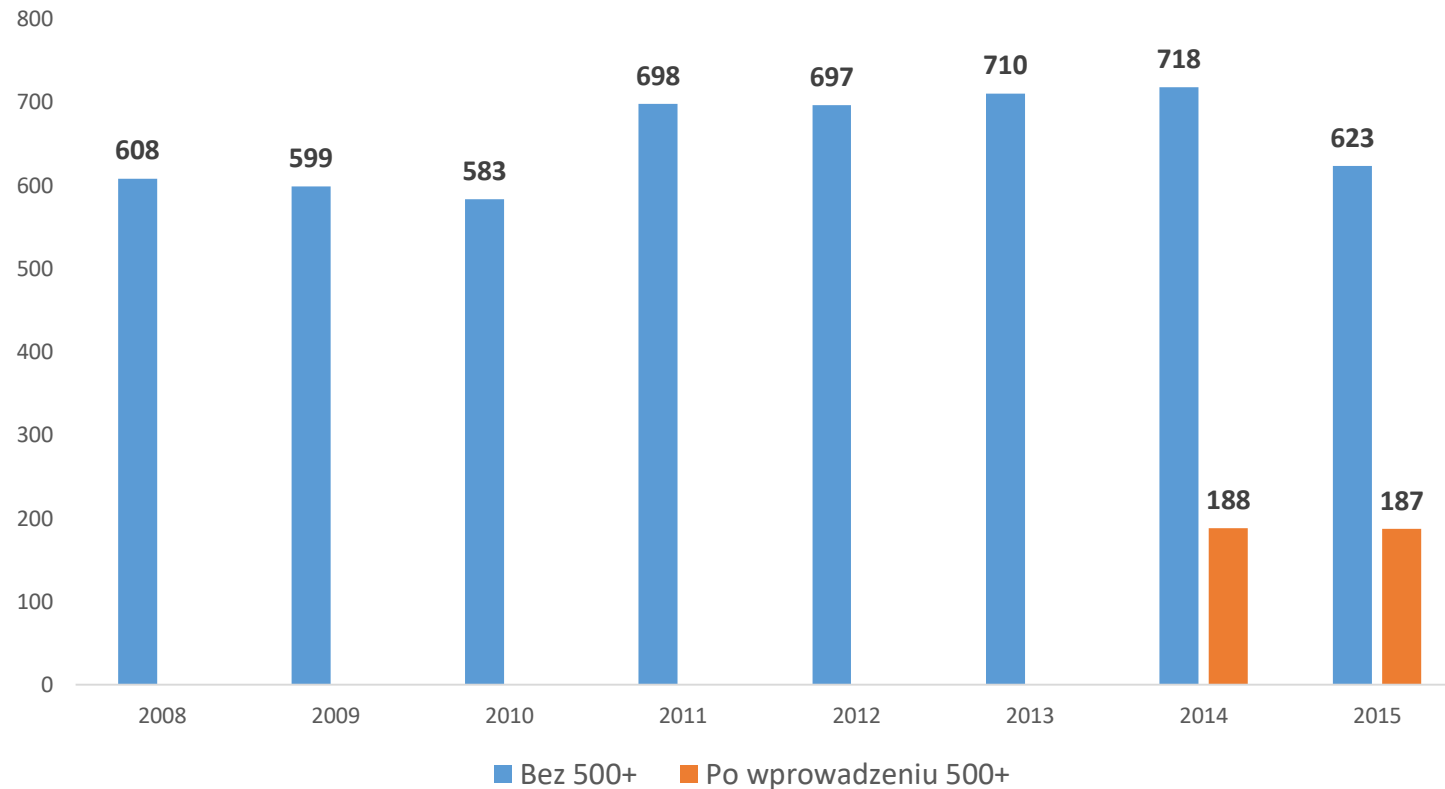
Rodzaj ubóstwa	Przed 500+ (w %)	Po 500+ (w %)	Skala wplywu w pp.	Skala wplywu w %
Ubóstwo energetyczne (Owczarek)	17,1	14,4	-2,7	-16%
Ubóstwo skrajne ogółem (wydatki, BŚ)	7,5	3,9	-3,6	-48%
Ubóstwo skrajne ogółem (trend, BŚ)	7,5	4,6	-2,9	-39%
Ubóstwo skrajne dzieci (wydatki, BŚ)	11,9	0,7	-11,2	-94%
Ubóstwo skrajne dzieci (trend, BŚ)	11,9	2,7	-9,2	-77%
Ubóstwo relatywne ogółem (BŚ)	18,7	13,9	-4,8	-26%
Ubóstwo relatywne dzieci (BŚ)	28,1	10,2	-17,9	-64%
Ubóstwo relatywne ogółem (MRPiPS)	17,3	13,4	-3,9	-23%
Ubóstwo relatywne dzieci (MRPiPS)	23,2	10,5	-12,7	-55%

Wyjaśnienia dotyczące metody szacowania wpływu 500+ na ubóstwo

- Wszystkie szacunki podane na poprzednim slajdzie oparte są na zastosowaniu modeli mikrosymulacyjnych (układ równań zawierający wszystkie zasady systemu podatkowo-transferowego i baza danych z badań budżetów gospodarstw domowych)
- Szacunek polega na obliczeniu miar ubóstwa i nierówności w modelu (i na danych z konkretnego roku badania) bez 500+ oraz obliczenie ich po wprowadzeniu tego świadczenia do modelu i porównaniu otrzymanych wartości
- W tych szacunkach nie brano pod uwagę możliwego wpływu 500+ na zachowania osób w gospodarstwach domowych, np. zmniejszenie dochodu z zarobków w wyniku ewentualnych rezygnacji z pracy oraz konsekwencje tych zmian dla innych niż 500+ świadczeń

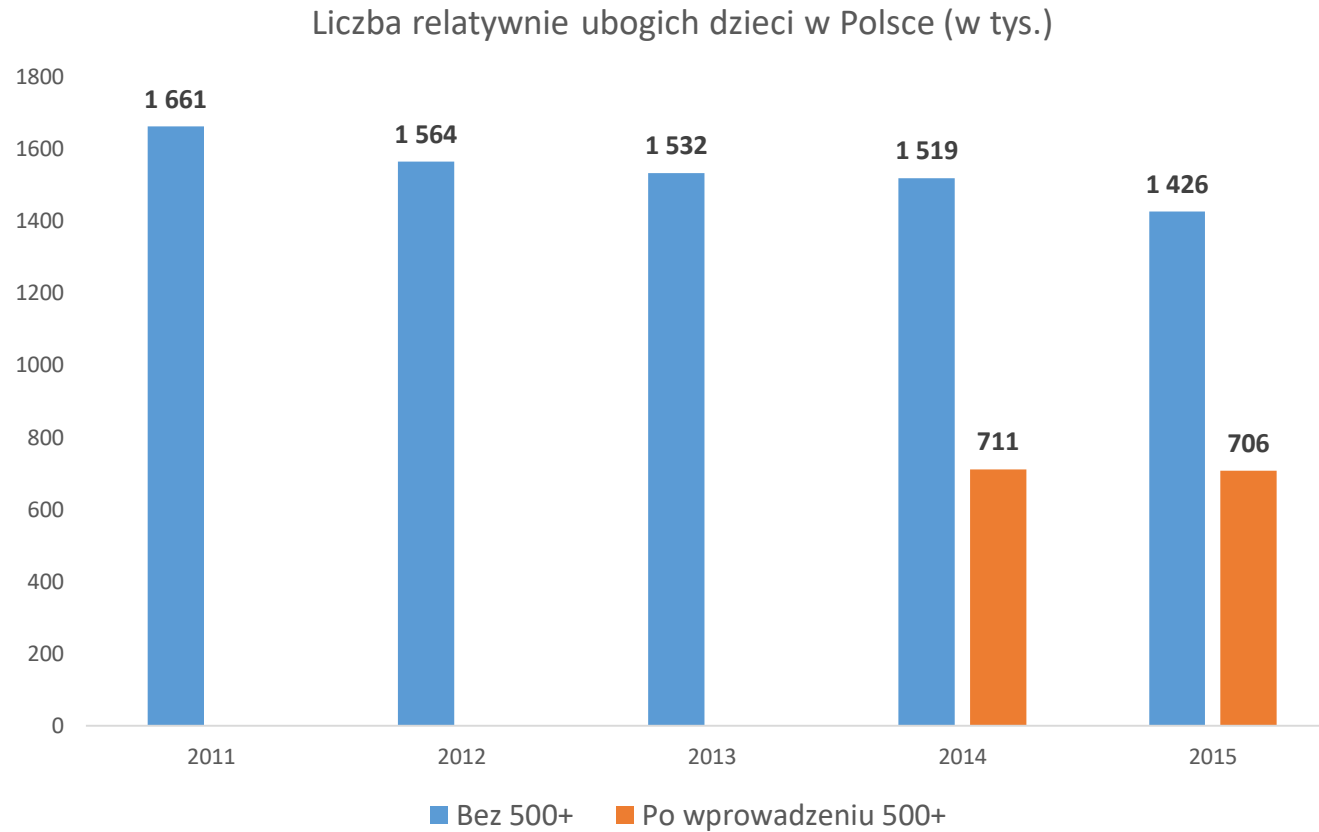
Szacunki wpływu 500+ na liczbę skrajnie ubogich dzieci

Liczba skrajnie ubogich dzieci w Polsce (w tys.)



Gdyby 500+ wprowadzono w 2014 r. to ubóstwo dzieci zmniejszyłoby się z 718 tys. do 188 tys. (scenariusz umiarkowany). Przy zastosowaniu tych samych szacunków dla 2015 r. spadek z 623 tys. do 187 tys.

Szacunki wpływu 500+ na liczbę relatywnie ubogich dzieci



Gdyby 500+ wprowadzono w 2014 r. to ubóstwo dzieci zmniejszyłoby się z 1 519 tys. do 711 tys. Przy zastosowaniu tych samych szacunków dla 2015 r. spadek z 1 426 tys. do 706 tys.

Wyjaśnienia dotyczące ubóstwa dzieci

- Ubóstwo statystyczne analizowane jest poprzez dane dotyczące gospodarstw domowych, np. jeżeli wydatki gospodarstwa przeliczone na jednostki ekwiwalentne (każda kolejna osoba w gospodarstwie domowym ma wagę mniejszą niż 1) wynoszą mniej niż granica ubóstwa, wszystkie osoby w tym gospodarstwie domowym zostaną uznane za ubogie
- Wyodrębnienie w analizie ubóstwa dzieci podlega zasadzie przedstawionej w poprzednim punkcie, np. jeżeli 500+ sprawi, że wydatki rodziny zwiększą się i wyniosą więcej niż granica ubóstwa, to wszystkie dzieci w tej rodzinie również uznane zostaną za nieubogie
- Faktyczna sytuacja dzieci w rodzinach może odbiegać od zasady równego podziału dochodu w gospodarstwie domowym, np. rodzice zaniedbują wydatki na potrzeby dzieci, rodzice preferują wydatki na niektóre dzieci kosztem innych, rodzice preferują wydatki na dzieci kosztem swoich potrzeb itp. Możliwe jest więc ubóstwo dzieci w nieubogich rodzinach i nie-ubóstwo dzieci w rodzinach ubogich

Szacunki wpływu 500+ na nierówności dochodowe

1. Dochody z pracy najemnej, deklарowany dochód z działalności rolniczej, dochód z emerytury i renty, dochody z transferów i kapitału po uiszczeniu podatków bezpośrednich
 - Dochód rynkowy netto, współczynnik Giniego (miara nierówności, w przypadku dochodów najczęściej w przedziale od 0,2 do 0,5) wynosi **0,364**
2. Do dochodu rynkowego netto dodane zostają świadczenia z pomocy społecznej
 - Dochód rynkowy z pomocą, współczynnik Giniego spada do wartości **0,341**
3. **Do dochodu rynkowego netto z pomocą społeczną dodajemy 500+**
 - **Współczynnik Giniego spada do wartości 0,318**

Szacunki wpływu 500+ na aktywność zawodową kobiet

- Szacuje się, że ograniczenie aktywności zawodowej wśród rodziców wyniesie około **235 tys. osób** (było to 1,4% wszystkich pracujących w III kwartale 2016 r., ich liczba wynosiła 16 266 tys.)
 - Z pracy zrezygnuje około **25 tys. rodziców samotnie wychowujących dzieci**
 - Z pracy zrezygnuje ponad **200 tys. osób pozostających w związkach małżeńskich** w dużej mierze tych, w których obecnie pracuje oboje rodziców
- Na rezygnację z zatrudnienia decydować się będą
 - **głównie kobiety**
 - osoby z niższym lub średnim wykształceniem
 - osoby mieszkające w miastach do 100 tys. mieszkańców i na wsi
- Program zniechęci do aktywności zawodowej zarówno rodziców w rodzinach 3+, jak i tych z jednym i dwójką dzieci

Wskaźniki rynku pracy kobiet według BAEL (GUS) III kwartał 2015 do III kwartału 2016

	III kwartał 2015 (1)	III kwartał 2016 (2)	Różnica (2-1)
Współczynnik aktywności zawodowej kobiet (w%)	48,6	48,4	-0,2
Wskaźnik zatrudnienia kobiet (w %)	44,9	45,4	0,5
Stopa bezrobocia kobiet (w %)	7,5	6,2	-1,3
Liczba pracujących kobiet (w tys.)	7 256	7 274	18
Liczba kobiet biernych zawodowo (w tys.)	8 303	8 269	-34
Bierni zawodowo z powodu obowiązków rodzinnych (w tys.)	1 736	1 846	110

Porównanie wskaźników rynku pracy kobiet dla trzech kwartałów 2016

	I kwartał 2016 (1)	II kwartał 2016 (2)	III kwartał 2016 (3)	Różnica (3-1)
Współczynnik aktywności zawodowej kobiet (w%)	48,3	48,4	48,4	0,1
Wskaźnik zatrudnienia kobiet (w %)	44,9	45,5	45,4	0,5
Stopa bezrobocia kobiet (w %)	7,0	6,0	6,2	-0,8
Liczba pracujących kobiet (w tys.)	7 202	7 287	7 274	72
Liczba kobiet biernych zawodowo (w tys.)	8 283	8 303	8 269	-14
Bierni zawodowo z powodu obowiązków rodzinnych (w tys.)	1 702	1 760	1 846	144

Uwagi i wnioski

- Pierwsze pewne dane na temat wpływu 500+ na ubóstwo i nierówności będą dostępne w drugiej połowie 2017 r.
- Wnioski z dotychczas przeprowadzonych szacunków dotyczących możliwego wpływu 500+ na ubóstwo i rynek pracy
 - **Ubóstwo ogółem i ubóstwo dzieci zmniejszy się o kilkadziesiąt procent**
 - **Liczba pracujących (głównie kobiet) zmniejszy się o kilka procent**
- Porównania kilku wskaźników rynku pracy dla kobiet z III kwartału 2015 i III kwartału 2016 oraz z pierwszych trzech kwartałów 2016 r. na razie **wskazują jedynie niewielki przyrost liczby biernych zawodowo z powodów rodzinnych (o 8%) bez zmniejszenia liczby pracujących kobiet ogółem i bez zwiększenia liczby kobiet biernych zawodowo**